

УКРАЇНА

ВИЩА РАДА ЮСТИЦІЇ

**ТИМЧАСОВА СПЕЦІАЛЬНА КОМІСІЯ
З ПЕРЕВІРКИ СУДДІВ СУДІВ ЗАГАЛЬНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ**

ВИСНОВОК

09 червня 2015 року

Київ

№48/02-15

Тимчасова спеціальна комісія з перевірки суддів судів загальної юрисдикції (далі – Комісія) у складі головуючого – Мойсика В.Р., членів Комісії – Варишка П.В., Галабали М.В. (доповідача), Лавренюка М.Ю., Первомайського О.О., Смирнової К.І., Соловйової М.М., Титаренка М.М., Черевко А.О., Юзькової Т.Л., розглянувши матеріали перевірки щодо судді Солом'янського районного суду міста Києва Зінченка Сергія Володимировича,

ВСТАНОВИЛА:

до Комісії надійшла заява заступника Генерального прокурора України Бачуна О.В. від 05 грудня 2014 року про проведення перевірки на предмет порушення присяги суддею Солом'янського районного суду міста Києва Зінченком С.В. у зв'язку з постановленням ним ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою у справі № 760/1377/14-к стосовно Ахрамеєва Віталія Олександровича у зв'язку з його участю у масових акціях протесту в період з 21 листопада 2013 року до дня набрання чинності Законом України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні».

На засіданні Комісії 09 червня 2015 року суддя Зінченко С.В. був присутній.

Перевіркою встановлено, що 23 січня 2014 року до Солом'янського районного суду міста Києва надійшло клопотання старшого слідчого СВ Солом'янського РУ ГУ МВС України в місті Києві Ващука О.С., погоджене зі старшим прокурором прокуратури Солом'янського району в місті Києві Рибалком І.А., внесене в рамках кримінального провадження № 12014100030000220 від 22 січня 2014 року, про застосування до підозрюваного у вчиненні злочину, передбаченого частиною другою статті

294 Кримінального кодексу України (організація масових заворушень, що супроводжувалися насильством над особою, погромами, підпалами, знищенням майна, захопленням будівель або споруд, насильницьким виселенням громадян, опором представникам влади із застосуванням зброї або інших предметів, які використовувалися як зброя, а також активна участь у масових заворушеннях, що призвело до загибелі людей або до інших тяжких наслідків), Ахrameєва Віталія Олександровича, 1955 року народження, запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Вказане клопотання було обґрунтовано тим, що 19 січня 2014 року приблизно о 15 годині Ахrameєв В.О., діючи спільно з іншими невстановленими досудовим розслідуванням особами у кількості 3000-5000 осіб, прибув на вул. Грушевського поряд зі стадіоном «Динамо» в місті Києві з метою активної участі у масових заворушеннях, що супроводжувались насильством над особою, погромами, підпалами, знищенням майна, опором представникам влади із застосуванням предметів, що використовувались як зброя. З метою вчинення кримінального правопорушення та участі у масових заворушеннях Ахrameєв В.О., діючи спільно з іншими особами, заздалегідь підготували екіпіровку для власного захисту при нападі на співробітників міліції, а саме: бронежилети, шоломи, захисні щитки та інші засоби індивідуального захисту. Крім того, для досягнення свого злочинного умислу Ахrameєв В.О., діючи спільно з невстановленими особами, вчинив дії, спрямовані на досягнення своєї злочинної мети, шляхом вчинення насильства над особами, які намагались їм перешкодити, а саме насильство над працівниками правоохоронних органів та внутрішніх військ МВС України шляхом нападу і завдання їм ударів бітами, кийками, палицями, ціпками, розпилення сльозогінного газу, застосування світло-шумових гранат, запальних сумішей, вибухових пакетів тощо. Також Ахrameєв В.О., діючи спільно з невстановленими особами, з метою подолання перешкод у досягненні свого злочинного умислу, шляхом застосування фізичної сили вчинив дії, спрямовані на знищення майна: автотранспортних засобів, металевих турнікетів, які належать ГУ МВС України в місті Києві та використовувались працівниками міліції для стримування учасників даного масового заворушення та які перешкождали просуванню вказаних вище осіб у напрямку будівлі Верховної Ради України.

У клопотанні також зазначено, що під час вказаних вище протиправних дій Ахrameєв В.О., діючи спільно з невстановленими особами, чинив опір представникам влади – працівникам міліції, які намагались припинити злочинні дії цих осіб, – шляхом застосування проти працівників міліції предметів, які були заздалегідь приготовлені та використовувались як зброя, як-от: ножів, гумових палиць, біт, пневматичних пістолетів, палиць, газових балончиків зі сльозогінним газом тощо.

Для приховування власних облич, з метою уникнення відповідальності за вчинювані діяння, Ахrameєв В.О. та інші невстановлені особи

використали маски, шоломи, марлеві пов'язки та інші засоби для приховання особистості.

Під час вчинення зазначених протиправних дій Ахрамеєв В.О., протиправні дії якого полягали у киданні в бік співробітників правоохоронних органів і внутрішніх військ МВС України каменів, пляшок із запальними сумішами, вибухових пакетів, 21 січня 2014 року о 03 год. 45 хв. неподалік від будинку № 2-А по вул. Грушевського в місті Києві був затриманий працівниками міліції. У ході протиправних дій працівникам міліції та іншим особам, загальною кількістю близько 100 осіб, було завдано побої і тілесні ушкодження різного ступеню тяжкості.

Ухвалою від 23 січня 2014 року слідчий суддя Солом'янського районного суду міста Києва Зінченко С.В. задовольнив клопотання та застосував до Ахрамеєва В.О. запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

За результатами апеляційного розгляду колегія суддів апеляційного суду міста Києва у складі: Коваль С.М. – головуєчого, суддів Беця О.В., Єфімової О.І., ухвалою від 11 лютого 2014 року залишила ухвалу слідчого судді Солом'янського районного суду міста Києва Зінченка С.В. від 23 січня 2014 року без змін.

Під час перевірки встановлено, що доводи клопотання слідчого обґрунтовувалися протоколами слідчих дій, які проводилися в межах іншого кримінального провадження – під номером 1201410000000179. Відтак, відповідні докази слід розцінювати як такі, що не є предметом кримінального провадження № 12014100030000220 і в силу вимоги частини першої статті 88 КПК України є недопустимими. При цьому стороною обвинувачення не були надані суду докази того, що процесуальні дії в межах провадження № 1201410000000179 проводилися слідчими, включеними до Єдиного реєстру досудових розслідувань з метою проведення досудового розслідування у цьому провадженні.

Відповідно до пункту 3 частини третьої статті 184 КПК України до клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжного заходу додається підтвердження того, що підозрюваному надані копії клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування запобіжного заходу. Разом з тим, у матеріалах судового провадження № 760/1377/14-к відсутні докази вручення цих копій Ахрамеєву В.О.

Частина перша статті 183 КПК України визначає, що тримання під вартою є винятковим запобіжним заходом, який застосовується виключно у разі, якщо прокурор доведе, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів не зможе запобігти ризикам, передбаченим статтею 177 цього Кодексу.

Як встановлює стаття 177 КПК України, метою застосування запобіжного заходу є забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків, а також запобігання спробам:

- 1) переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду;

2) знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення;

3) незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні;

4) перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином;

5) вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, у якому підозрюється, обвинувачується.

Підставою застосування запобіжного заходу є наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді, суду вважати, що підозрюваний, обвинувачений, засуджений може здійснити дії, передбачені частиною першою цієї статті. Слідчий, прокурор не мають права ініціювати застосування запобіжного заходу без наявності для цього підстав, передбачених цим Кодексом.

Згідно зі статтею 194 КПК України під час розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу слідчий суддя, суд зобов'язаний встановити, чи доводять надані сторонами кримінального провадження докази обставини, які свідчать про: наявність обґрунтованої підозри у вчиненні підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення; наявність достатніх підстав вважати, що існує хоча б один із ризиків, передбачених статтею 177 цього Кодексу, і на які вказує слідчий, прокурор; недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні.

Відповідно до частини першої статті 196 цього ж Кодексу в ухвалі про застосування запобіжного заходу слідчий суддя зазначає, серед іншого, обставини, які свідчать про існування ризиків, передбачених статтею 177 цього Кодексу, обставини, які свідчать про недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризикам, передбаченим статтею 177 цього Кодексу.

Звертає увагу на себе та обставина, що слідчий суддя Зінченко С.В., розглядаючи дане клопотання, у мотивувальній частині ухвали вказав, що, вирішуючи питання про вид заходу забезпечення кримінального провадження, врахував «особу підозрюваного, який вчинив особливо тяжкий злочин». Таким чином, суддя Зінченко С.В. усупереч вимозі частини першої статті 62 Конституції України до розгляду справи по суті визнав Ахrameєва В.О. винним у вчиненні злочину.

Крім того, всупереч вимогам законодавства в ухвалі слідчого судді Зінченка С.В. відсутні посилання на докази у справі, зазначено лише загальне формулювання про встановлення наявності ризиків, передбачених статтею 177 КПК України, без будь-якого обґрунтування їх наявності, не зазначено, які докази, досліджені слідчим суддею під час розгляду клопотання, свідчать про те, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів

не здатний забезпечити належну процесуальну поведінку підозрюваного Ахrameєва В.О.

Усупереч вимогам пункту 3 частини першої статті 178 КПК України та підпункту 3 пункту 10 листа Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 04 квітня 2013 року № 511-550/0/4-13 слідчий суддя Зінченко С.В. при вирішенні питань про обрання запобіжного заходу не врахував стан здоров'я підозрюваного Ахrameєва В.О., 1955 р.н., зокрема наявність у нього гіпертонічної хвороби, кардіосклерозу, хронічного гепатиту тощо.

Також слідчим суддею при розгляді клопотань про взяття під варту не були взяті до уваги обставини, які підтверджують міцність соціальних зв'язків підозрюваного: наявність дружини, сина, двох онуків, наявність у нього постійної зайнятості.

При постановленні ухвали слідчим суддею не було взято до уваги практику Європейського суду з прав людини, зокрема у пункті 175 рішення від 21 квітня 2011 року у справі «Нечипорук і Йонкало проти України» Європейський суд з прав людини визначив, що термін «обґрунтована підозра» означає, що існують факти або інформація, які можуть переконати об'єктивного спостерігача в тому, що особа, про яку йдеться, могла вчинити правопорушення (рішення у справі «Фокс, Кемпбелл і Гартлі проти Сполученого Королівства» від 30 серпня 1990 року, п. 32, Series A, № 182). У пункті 1 частини першої статті 178 КПК України також зазначив, що слідчий суддя при вирішенні питання про обрання запобіжного заходу зобов'язаний оцінити вагомість наявних доказів про вчинення підозрюваним кримінального правопорушення.

Крім того, не враховано такі приписи Європейського суду з прав людини: «При розгляді клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою обов'язково має бути розглянута можливість застосування інших (альтернативних) запобіжних заходів» (пункт 80 рішення Європейського суду з прав людини від 10 лютого 2011 року у справі «Харченко проти України»), «Тримання особи під вартою буде свавільним, оскільки національні суди не обґрунтували необхідність такого тримання і не було розглянуто можливість застосування більш м'якшого запобіжного заходу» (пункт 29 рішення Європейського суду з прав людини від 11 жовтня 2010 року у справі «Хайредінов проти України»).

На порушення вимог законодавства та всупереч практиці Європейського суду з прав людини слідчий суддя Зінченко С.В. не виконав покладених на нього обов'язків, при розгляді клопотання не звернув уваги на розбіжності у матеріалах, доданих до клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

У своїх письмових поясненнях суддя Зінченко С.В. послався на рішення Європейського суду з прав людини «Нечипорук і Йонкало проти України», «Фокс, Кемпбелл і Гартлі проти Сполученого Королівства» і зазначив, що підставою для ймовірного висновку про причетність особи до

вчинення злочину та повідомлення особи про підозру є також сам факт затримання особи на місці вчинення кримінального правопорушення чи безпосередньо після його вчинення (пункт 1 частини першої статті 276 КПК України). Цим фактом і обґрунтовується виникнення припущення про вчинення кримінального правопорушення певною особою, як в даному випадку, коли Ахрамеєва В.О. було затримано безпосередньо на вул. Грушевського в місті Києві, де в той час відбувались масові заворушення.

Під час розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу підозрюваний Ахрамеєв В.О. перебував у доброму фізичному стані, на побиття чи інші фізичні ушкодження ні він, ні його захисник не скаржились, жодних заяв чи клопотань у зв'язку з цим не подавали.

Також суддя Зінченко С.В. наголосив, що слідчий суддя на даному етапі провадження не вправі вирішувати питання, які повинен вирішувати під час розгляду кримінальної справи по суті, зокрема оцінювати докази з точки зору їх достатності для визнання особи винною чи невинуватою у вчиненні злочину. Слідчий суддя на підставі розумної оцінки сукупності отриманих доказів повинен визначити лише, чи є причетність особи до вчинення злочину вірогідною та достатньою для застосування щодо особи обмежувальних заходів.

Суддя Зінченко С.В. зауважив, що жодних вказівок щодо порядку розгляду даного клопотання та його результатів він від жодних осіб не отримував і під час розгляду клопотання керувався виключно законом. Ухвалу вважає обґрунтованою, прийнятою відповідно до наявних у матеріалах клопотання доказів.

Разом з тим доводи і твердження судді не спростовують вчинених ним порушень закону, які знайшли своє підтвердження під час проведення Комісією перевірки.

Як вказано у постанові Пленуму Верховного Суду України від 13 червня 2007 року № 8 «Про незалежність судової влади» суди та судді у своїй діяльності не завжди керуються виключно Конституцією та законами України, піддаються протиправному впливу посадових осіб органів державної влади, суб'єктів політичної діяльності, допускають безкарне втручання у вирішення судових справ, що завдає істотної шкоди демократичному конституційному ладу, правам і свободам громадян, інтересам суспільства та держави.

Відповідно до частини першої статті 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (в редакції, яка діяла на час розгляду справи судом) допущення суддею істотних порушень норм процесуального права при здійсненні правосуддя є підставою для притягнення до дисциплінарної відповідальності.

На підставі викладеного Комісія, керуючись пунктом 3 частини першої статті 3, частинами першою та другою статті 7 Закону України «Про

відновлення довіри до судової влади в Україні», пунктами 6.7 – 6.9 Регламенту Комісії,

УХВАЛИЛА:

визнати наявність підстав для притягнення судді Солом'янського районного суду міста Києва Зінченка Сергія Володимировича до дисциплінарної відповідальності та направити висновок з матеріалами перевірки до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Головуючий на засіданні	_____	В.Р. Мойсик
Члени Комісії:	_____	П.В. Варишко
	_____	М.В. Галабала
	_____	М.Ю. Лавренюк
	_____	О.О. Первомайський
	_____	К.І. Смирнова
	_____	М.М. Соловійова
	_____	М.М. Титаренко
	_____	А.О. Черевко
	_____	Т.Л. Юзькова